

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ
İSTEMİ HAKKINDA KARAR

Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 21/10/2022 tarih ve E:2022/117, K:2022/117 sayılı kararıyla;

..... vekili Av. tarafından, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 27/04/2022 tarih ve E:2022/775, K:2022/973 sayılı kararı ile İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 31/03/2022 tarih ve E:2022/51, K:2022/525 sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştaya gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkimi.....nın açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüldü:

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A-ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 4. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2022/775 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Zonguldak Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalında öğretim görevlisi olarak görev yapan davacının, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrası uyarınca doktor öğretim üyesi kadrosuna atamasının yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin Zonguldak Üniversitesi Rektörlüğünün 06/07/2021 tarih ve 56753 sayılı işleminin iptali ile bu işlem nedeniyle eksik ödenen tüm mali ve özlük haklarının ödenmesine karar verilmesi istenilmiştir.

Zonguldak İdare Mahkemesinin 29/12/2021 tarih ve E:2021/748, K:2021/1144 sayılı kararının özeti:

Anayasa'nın 10. ve 128. maddeleri, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'un 21. maddesinin 1. ve 6. fıkraları ile Geçici 3. maddesinde yer alan kurallar aktarılarak,

Dosyanın incelenmesinden, 1416 sayılı Kanun uyarınca lisansüstü eğitim için yurt dışına gönderilen davacının Amerika Birleşik Devletleri Üniversitesinde yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüğü kapsamında davalı Üniversiteye öğretim görevlisi olarak atandığı, 7326 sayılı Kanun ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine 6. fıkranın eklenmesi üzerine bu fıkra uyarınca doktor öğretim üyesi kadrosuna atamasının yapılması istemiyle başvuruda bulunduğu, söz konusu başvurunun, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrasının 7326 sayılı Kanun'un yayım tarihinden önce öğretim elemanı olarak görev yapmakta

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

olanları kapsamadığı gerekçesiyle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı,

Anayasa Mahkemesinin 10/03/2011 tarih ve E:2008/54, K:2011/45 sayılı kararında da belirtildiği üzere, Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen "Kanun önünde eşitlik ilkesi"nin hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusu olduğu, bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitliğin öngörüldüğü, eşitlik ilkesinin amacının, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemek olduğu, bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun önünde eşitliğin çiğnenmesinin yasaklandığı,

Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi, hakkaniyet ölçülerini gözetmesi ve kazanılmış hakları ihlal etmemesi hususlarının Anayasanın 2. maddesinde belirtilen "hukuk devleti" ilkesinin gereği olduğu, bu nedenle kanun koyucunun, hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerektiği,

Kanun koyucunun; memur ve diğer kamu görevlileri ile bunların dışında çalışanlarla ilgili olarak, Anayasa'da belirlenen kurallara bağlı kalmak, adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözetmek koşuluyla düzenleme yapma yetkisine sahip olduğu, ancak, kanunların uygulayıcısı olan idarelerce yapılan düzenlemelerin aynı durum ve hukuki koşullarda görev yapan personelin bazısı lehine avantajlı uygulamalar getirdiğinin ileri sürülmesi ve kanun hükümlerinin aynı hukuki koşullarda görev yapan kişilerin bir kısmı hakkında uygulanmasına rağmen, bir kısmı hakkında uygulanmamasının, evrensel hukuk ilkesi olan eşitlik ve eşit muamele ilkelerine aykırılık oluşturacağı ve kamu kurumundaki çalışma barışını bozacağı,

Her ne kadar, dava konusu işlemin dayanağını teşkil eden Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 02/07/2021 tarih ve 45959 sayılı yazısında, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkra, doktora öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra yurda dönenlerin ilk defa öğretim elemanı kadrosuna atanmaları hususunun düzenlendiği, halihazırda 1416 sayılı Kanun kapsamında öğretim görevlisi veya araştırma görevlisi kadrolarında görev yapanlara da uygulanacağına ilişkin herhangi bir geçici maddeye yer verilmediği belirtilmiş ise de, söz konusu hüküm incelendiğinde, yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına atanacaklarının düzenlendiği, aksi bir durumdan söz edilmediği, söz konusu düzenlemenin ilk defa öğrenim elemanı kadrosuna atanacaklara uygulanıp, halihazırda öğretim elemanı olarak görev yapanlara uygulanmamasının Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edeceği sonucuna varıldığı,

Bu durumda, davacının, atama kriterlerini karşılayıp karşılamadığının tespit edilerek, doktor öğretim üyesi kadrosuna atanıp atanamayacağının değerlendirilmesi gerekirken, 1416 sayılı Kanun'a eklenen 6. fıkra hükmünden yararlanamayacağı gerekçesiyle başvurusunun reddedilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı,

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

Öte yandan, Mahkemelerince verilen iptal kararının davacının doğrudan öğretim üyesi kadrosuna atanacağı anlamına gelmediği, davacının atama kriterlerini karşılayıp karşılamadığı yönünden idarece yapılacak değerlendirme sonucunda yeniden bir karar alınması gerektiğinden, bu aşamada davacının yoksun kaldığı tüm mali ve özlük haklarının ödenmesine karar verilmesine yönelik istemi hakkında değerlendirme yapılmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 27/04/2022 tarih ve E:2022/775, K:2022/973 sayılı kararının özeti:

1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'un 21. maddesinin 1. ve 6. fıkraları ile Geçici 3. maddesinde yer alan kurallar aktarılarak,

Dosyanın incelenmesinden, 1416 sayılı Kanun uyarınca lisansüstü eğitim için yurt dışına gönderilen davacının Amerika Birleşik Devletleri Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüğü kapsamında davalı Üniversiteye öğretim görevlisi olarak atandığı, 7326 sayılı Kanun ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine 6. fıkranın eklenmesi üzerine bu fıkra uyarınca doktor öğretim üyesi kadrosuna atamasının yapılması istemiyle başvuruda bulunduğu, söz konusu başvurunun, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrasının 7326 sayılı Kanun'un yayım tarihinden önce öğretim elemanı olarak görev yapmakta olanları kapsamadığı gerekçesiyle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı,

Geçici maddeyi, geçmiş ya da gelecekteki belirli dönemlerde yasal yükümlülüklerden bağışık tutma, haklar tanıma ya da geçiş dönemlerinde eski dönem ile yeni dönem arasında uyum sağlama amacıyla ana kuralı tümüyle ya da belirli yönleriyle askıya alan ayırıksı düzenleme biçiminde tanımlamanın mümkün olduğu,

Öte yandan, "kanunların geriye yürümezliği ilkesi" uyarınca, kanunların ayırıksı durumlar ve özel istisna getirilen haller dışında yürürlük tarihinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarıldığı, kanun koyucu tarafından çıkarılan kanunun geriye yürümeyeceği hususunda ayrıca bir düzenleme yapılmasının beklenemeyeceği, aksine geriye yönelik uygulanması iradesi var ise, bu hususun kanunla ayrıca düzenlenmesi gerektiği, bu yönde bir düzenleme yapılmamışsa, yorum yoluyla kanunun geriye yönelik uygulanmasına imkan bulunmadığı,

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, 14/03/2014 tarih ve ve 28941 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6528 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin değiştirildiği, 4. maddesi ile de bu değişikliklerden yurt dışına eğitim amacıyla gönderilenlerden öğrenimlerini tamamlayıp mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmeye başlayanlar (bu yükümlülüklerini bitirenler dâhil) ile hâlen yurt dışında eğitimlerine devam edenlerin de yararlandırılmasına ilişkin Geçici 3. maddenin eklendiği,

Yurt dışında doktora eğitimini tamamlayıp yurda dönenlerin doktor öğretim üyesi kadrosuna atanmasına imkan tanıyan 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrasının ise

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

09/06/2021 tarih ve 31506 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7326 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile eklendiğinin anlaşıldığı,

6528 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinde yapılan değişiklik ile; 1416 sayılı Kanun uyarınca yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanacaklarının hüküm altına alındığı,

6528 sayılı Kanun ile 1416 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 3. maddede de, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmeye başlayanlar (bu yükümlülüklerini bitirenler dâhil olmak üzere) ile hâlen yurt dışında eğitimlerine devam edenlerin de, 21. madde hükümlerinden yararlandırılacağı belirtilmiştir,

Dolayısıyla, Geçici 3. maddenin 6528 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinde yapılan değişiklik ile sınırlı olarak bir hak getirdiği, geçici madde olması sebebiyle 6528 sayılı Kanun'un 3. maddesinden sonra 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinde yapılan değişiklikleri kapsamadığı,

Bu nedenle, 09/06/2021 tarih ve 31506 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7326 sayılı Kanun'un 15.maddesi ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkra da yer alan "Yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına, atama kriterlerini sağlamamaları halinde ise öğretim görevlisi kadrolarına ataması yapılır" şeklindeki kuralın, anılan Kanun'un yürürlüğe girdiği 09/06/2021 tarihinden sonra atanacaklara uygulanabileceği, zira söz konusu Kanun'un, bu Kanun'dan önce ilgili kadrolara atanana da uygulanacağı yönünde bir hüküm içermediği gibi geçici madde de ihdas edilmediği,

Bu durumda, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkranın, bu fıkranın yürürlüğe girmesinden önce öğretim görevlisi veya araştırma görevlisi kadrolarına atanmış olanlara uygulanmasına hukuken olanak bulunmadığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle,

Davalı idarenin istinaf başvurusunun kabulüne, Zonguldak İdare Mahkemesinin 29/12/2021 tarih ve E:2021/748, K:2021/1144 sayılı kararının kaldırılmasına ve davanın reddine kesin olarak karar verilmiştir.

B-İZMİR BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 5. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2022/51 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü Cebir ve Sayılar Teorisi Ana Bilim Dalında öğretim görevlisi olarak görev yapan davacının, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrası uyarınca doktor öğretim üyesi kadrosuna atamasının yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin Üniversitesi Rektörlüğünün 09/07/2021 tarih ve E.26324 sayılı işleminin iptali ile doktor öğretim üyesi kadrosuna alınmasına, tüm özlük ve

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

parasal haklarının idareye başvuru tarihinden itibaren doktor öğretim üyesi kadrosuna göre düzenlenmesine karar verilmesi istenilmiştir.

Uşak İdare Mahkemesinin 09/12/2021 tarih ve E:2021/451, K:2021/577 sayılı kararının özeti:

1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrası ile Geçici 3. maddesinde yer alan kurallar aktarılarak,

Dosyanın incelenmesinden, 1416 sayılı Kanun uyarınca lisansüstü eğitim için yurt dışına gönderilen davacının State Universty'de yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüğü kapsamında davalı Üniversiteye öğretim görevlisi olarak atandığı, bu görevine devam ederken 22/06/2021 tarihli dilekçesiyle davalı idareye yaptığı başvuruda, 7326 sayılı Kanun ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkra uyarınca doktor öğretim üyesi kadrosuna atamasının yapılmasının istenildiği, söz konusu başvurunun reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşıldığı,

Dava konusu işleme dayanak teşkil eden Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 02/07/2021 tarih ve 45959 sayılı yazısında, "7326 sayılı Kanun incelendiğinde, söz konusu düzenlemede; -Doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayıp yurda dönen ancak herhangi bir öğretim elamanı kadrosuna atanmayanların ilk defa öğretim elamanı kadrosuna atanmaları hususunun düzenlendiği, -Hâlihazırda 1416 sayılı Kanun kapsamında öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi kadrolarında görev yapanlara aynı Kanunun 21 inci maddesinin altıncı fıkrası hükümlerinin uygulanmasına ilişkin herhangi bir geçici madde düzenlenmesine yer verilmediği, bununla birlikte, 1416 Sayılı Kanunun Geçici 3'üncü maddesinin, 6528 sayılı Kanunun 3'üncü maddesiyle 1416 sayılı Kanunun 21'inci maddesinde yapılan değişikliklere yönelik olarak düzenlenmesi nedeniyle, 7326 Sayılı kanunun 15'ince maddesiyle, 1416 Sayılı Kanunun 21'inci maddesine eklenen altıncı fıkra hükümleri için uygulanamayacağı da aşikardır. Sonuç olarak, hâlen 1416 sayılı Kanun kapsamında öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi kadrolarında görev yapanların söz konusu fıkra hükümlerinden yararlanarak doktor öğretim üyesi kadrosuna atanmaları mümkün olmadığından, bu kapsamdaki tekliflerinize Başkanlığımızca işlem yapılamamaktadır." ifadelerine yer verildiği,

Geçici maddelerin, kanunların geçiş hükümlerini düzenleyen maddeler olduğu, yeni düzenleme yürürlüğe girinceye kadar geçecek süre içerisinde yapılacak işlem ve düzenlemeler ya da uyulacak ilke ve kurallarla daha önceki düzenlemelerden doğan hakların korunmasına ilişkin hususlar ve benzeri geçiş hükümlerinin geçici maddelerle düzenlendiği,

03/06/2021 tarih ve 7326 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkrada, yükseköğretim kurumları adına yurtdışına gönderilenlerden doktora eğitimini tamamlayanların mecburi hizmet yükümlülüklerini yerine getirmek için, adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama şartlarını da taşımaları şartıyla, doktor öğretim üyesi kadrolarına atanacakları hususunun düzenlendiği,

1416 sayılı Kanun'un 01/03/2014 tarih ve 6528 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile değişik

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

Geçici 3. maddesinde, 21. madde hükümlerinden yurt dışına eğitim amacıyla gönderilenlerden öğrenimlerini tamamlayıp mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmeye başlayanların da yararlanacağı hususuna yer verildiği,

1416 sayılı Kanun'un Geçici 3. maddesi ile 21. maddesinin 1. fıkrası, 01/03/2014 tarih ve 6528 sayılı Kanun ile getirildiğinden, söz konusu Geçici 3. maddenin, sadece 21. maddenin 1. fıkrasındaki düzenlemeyi kapsadığı,

Her ne kadar, Geçici 3. maddede, 21. maddeye bir bütün olarak atıfta bulunulmakta ise de, Geçici 3. maddenin yürürlüğe girdiği tarihte 21. maddenin tek bir fıkradan ibaret olduğu, ayrıca Geçici 3. maddenin son fıkrasında da, bu Kanun ile değiştirilen madde hükümlerinin yurt dışına gönderilecek öğrencilerin seçimine yönelik olarak 2013 yılında gerçekleştirilen sınavlar hakkında da uygulanacağını belirtildiği, dolayısıyla, 21. maddenin uygulanmasında azami 2013 yılına kadarki sürecin dikkate alınabileceğine işaret edildiği, bununla birlikte 01/03/2014 tarihinde yürürlüğe giren Geçici 3. maddenin, dava konusu olaya ilişkin 03/06/2021 tarihinde yürürlüğe giren 21. maddenin 6. fıkrasına ilişkin bir düzenleme olmadığının anlaşıldığı,

Bu durumda, Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü Cebir ve Sayılar Teorisi Ana Bilim Dalına öğretim görevlisi olarak 30/12/2020 tarihinde ataması yapılan davacının, 03/06/2021 tarih ve 7326 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkra uyarınca doktor öğretim üyesi kadrosuna atamasının yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin Üniversitesi Rektörlüğünün 09/07/2021 tarih ve E.26324 sayılı işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 31/03/2022 tarih ve E:2022/51, K:2022/525 kararının özeti:

Anayasa'nın 10. ve 128. maddeleri, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'un 21. maddesinin 1. ve 6. fıkraları ile Geçici 3. maddesinde yer alan kurallar aktararak,

Dosyanın incelenmesinden, 1416 sayılı Kanun uyarınca lisansüstü eğitim için yurt dışına gönderilen davacının State University'de yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüğü kapsamında davalı Üniversiteye öğretim görevlisi olarak atandığı, bu görevine devam ederken 22/06/2021 tarihli dilekçesiyle davalı idareye yaptığı başvuruda, 7326 sayılı Kanun ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkra uyarınca doktor öğretim üyesi kadrosuna atamasının yapılmasının istenildiği, söz konusu başvurunun reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı,

Anayasa Mahkemesinin 10/03/2011 tarih ve E:2008/54, K:2011/45 sayılı kararında da belirtildiği üzere, Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen "Kanun önünde eşitlik ilkesi"nin hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusu olduğu, bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitliğin öngörüldüğü, eşitlik ilkesinin amacının, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemek olduğu, bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun önünde

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

eşitliğin çiğnenmesinin yasaklandığı,

Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi, hakkaniyet ölçülerini gözetmesi ve kazanılmış hakları ihlal etmemesi hususlarının Anayasanın 2. maddesinde belirtilen "hukuk devleti" ilkesinin gereği olduğu, bu nedenle kanun koyucunun, hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerektiği,

Kanun koyucunun; memur ve diğer kamu görevlileri ile bunların dışında çalışanlarla ilgili olarak, Anayasa'da belirlenen kurallara bağlı kalmak, adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözetmek koşuluyla düzenleme yapma yetkisine sahip olduğu, ancak, kanunların uygulayıcısı olan idarelerce yapılan düzenlemelerin aynı durum ve hukuki koşullarda görev yapan personelin bazısı lehine avantajlı uygulamalar getirdiğinin ileri sürülmesi ve kanun hükümlerinin aynı hukuki koşullarda görev yapan kişilerin bir kısmı hakkında uygulanmasına rağmen, bir kısmı hakkında uygulanmamasının, evrensel hukuk ilkesi olan eşitlik ve eşit muamele ilkelerine aykırılık oluşturacağı ve kamu kurumundaki çalışma barışını bozacağı,

Her ne kadar, dava konusu işlemin dayanağını teşkil eden Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 02/07/2021 tarih ve 45959 sayılı yazısında, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkra, doktora öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra yurda dönenlerin ilk defa öğretim elemanı kadrosuna atanmaları hususunun düzenlendiği, halihazırda 1416 sayılı Kanun kapsamında öğretim görevlisi veya araştırma görevlisi kadrolarında görev yapanlara da uygulanacağına ilişkin herhangi bir geçici maddeye yer verilmediği belirtilmiş ise de, söz konusu hüküm incelendiğinde, yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğretim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına atanacaklarının düzenlendiği, aksi bir durumdan söz edilmediği, söz konusu düzenlemenin ilk defa öğretim elemanı kadrosuna atanacaklara uygulanıp, halihazırda öğretim elemanı olarak görev yapanlara uygulanmamasının Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edeceği sonucuna varıldığı,

Bu durumda, davacının, atama kriterlerini karşılayıp karşılamadığının tespit edilerek, doktor öğretim üyesi kadrosuna atanıp atanamayacağının değerlendirilmesi gerekirken, 1416 sayılı Kanun'a eklenen 6. fıkra hükmünden yararlanamayacağı gerekçesiyle başvurusunun reddedilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlılık bulunmadığı,

Öte yandan, Dairelerince verilen iptal kararının davacının doğrudan öğretim üyesi kadrosuna atanacağı anlamına gelmediği, davacının atama kriterlerini karşılayıp karşılamadığı yönünden idarece yapılacak değerlendirme sonucunda yeniden bir karar alınması gerektiğinden, bu aşamada doktor öğretim üyesi kadrosuna alınmasına, tüm özlük ve parasal haklarının idareye başvuru tarihinden itibaren doktor öğretim üyesi kadrosuna göre düzenlenmesine karar verilmesine yönelik istemi hakkında karar verilmesine yer bulunmadığı gerekçeleriyle,

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

Davacının istinaf başvurusunun kabulüne, İdare Mahkemesinin 09/12/2021 tarih ve E:2021/451, K:2021/577 sayılı kararının kaldırılmasına ve dava konusu işlemin iptaline, davacının doktor öğretim üyesi kadrosuna alınmasına, tüm özlük ve parasal haklarının idareye başvuru tarihinden itibaren doktor öğretim üyesi kadrosuna göre düzenlenmesine karar verilmesine yönelik istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına kesin olarak karar verilmiştir.

II-İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

1416 sayılı Kanun uyarınca yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun öğretim görevlisi kadrosuna ataması yapılanların, 7326 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkradan yararlandırılarak doktor öğretim üyesi kadrosuna atamalarının yapılması istemiyle yaptıkları başvuruların reddedilmesi üzerine açılan davalarda verilen farklı nitelikteki kararların kesinleşmesi üzerine incelenen aykırılığın olduğu görülmüştür.

İLGİLİ MEVZUAT:

1- 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun:

Madde 21 – (Değişik: 1/3/2014-6528/3 md.)

Bu Kanun uyarınca mecburi hizmet karşılığı yurt dışına gönderilenler öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanır.

(Değişik ikinci fıkra: 19/11/2014-6569/23 md.) Millî Eğitim Bakanlığında istihdam edilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığı adına ve hesabına bu Kanun kapsamında yurt dışına gönderilenlerden gönderildikleri ülkede doktora öğrenimlerini tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere yurda dönenler, Millî Eğitim Uzmanı kadrolarına atanır.

Bu kişilerin yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirdikleri sürelerin tamamı, Bakanlıkça belirlenen yurt dışında azami eğitim süresini geçmemek üzere, memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir ve 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen çalışma sürelerinin hesabında da dikkate alınır.

(Ek fıkra: 2/12/2016-6764/18 md.) Kamu kurum ve kuruluşlarında memur olarak çalışırken bu Kanun kapsamında yurt dışına gönderilmeye hak kazananlara, öğrenim süreleri boyunca kurumları tarafından aylıksız izin verilir. Bu kişiler öğrenimlerini başarıyla tamamlayıp mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere aylıksız izinli olarak ayrıldıkları kadrolarına döndükten sonra, adına öğrenim gördükleri kurumların ilgili kadrolarına en geç altı ay içerisinde naklen atanırlar. Aylıksız izin sebebinin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

(Ek fıkra: 2/12/2016-6764/18 md.) Yükseköğretim kurumları adına ve Millî Eğitim Bakanlığı hesabına lisansüstü öğrenim görenlerin mecburi hizmet yükümlülüklerinin, yükseköğretim kurumları ile kamu kurum ve kuruluşlarına devrine Yükseköğretim Kurulunun uygun görüşü üzerine Millî Eğitim Bakanlığınca karar verilir. Kamu kurum ve kuruluşları adına lisansüstü öğrenim görenlerin mecburi hizmet yükümlülüklerinin kamu kurum ve kuruluşları ile yükseköğretim kurumlarına devrine ise Millî Eğitim Bakanlığınca karar verilir.

(Ek altıncı fıkra:3/6/2021-7326/15 md.) Yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini izlemek ve değerlendirmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumu tarafından danışman atanır. Yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına, atama kriterlerini sağlamamaları halinde ise öğretim görevlisi kadrolarına ataması yapılır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca staj amacıyla yabancı ülkelere gönderilecek memurlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 3 – (Ek: 1/3/2014-6528/4 md.)

21 inci madde hükümlerinden, yurt dışına eğitim amacıyla gönderilenlerden öğrenimlerini tamamlayıp mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmeye başlayanlar (bu yükümlülüklerini bitirenler dâhil) ile hâlen yurt dışında eğitimlerine devam edenler de yararlandırılır.

Bu Kanunla değiştirilen 3 üncü madde hükümleri, yurt dışına gönderilecek öğrencilerin seçimine yönelik olarak 2013 yılında gerçekleştirilen sınavlar hakkında da uygulanır.

2- 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

Madde 3/C- (Ek: 18/6/2014-6545/6 md.)

...

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

...

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.

...

5. (Değişik:17/10/2019-7188/7 md.) Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

03/06/2021 tarih ve 7326 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkroda, bu Kanun uyarınca yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına, atama kriterlerini sağlamamaları halinde ise öğretim görevlisi kadrolarına atamasının yapılacağı belirtilmiştir.

Başvuruya konu olan kararlar arasındaki aykırılık, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrasının yürürlüğe girmesinden önce mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere öğretim görevlisi kadrosuna atananların bu fıkradan yararlanarak doktor öğretim üyesi kadrosuna atanıp atanamayacakları hususundan kaynaklanmaktadır.

Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesinde; herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı, Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları hükmüne yer verilmiştir.

Bu kuralın, aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların oluşturulmasını engellediği, aynı durumda olanlar için farklı düzenleme yapılmasının eşitliğe aykırılık oluşturacağı, Anayasa'nın amaçladığı eşitliğin, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitlik olduğu, bir diğer anlatımla aynı hukuki durumda olanlar için aynı, ayrı hukuki durumda olanlar için ayrı kurallar öngörülmesinin Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmeyeceği anlaşılmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin 07/05/2021 tarih ve 31477 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 04/02/2021 tarih ve E:2019/89, K:2021/10 sayılı kararında ve istikrar kazanmış birçok kararında da;

"...Anayasa'nın 10. maddesinde ...belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı; aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez..." değerlendirmesine yer verilmiştir.

7326 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkroda doktor öğretim üyesi kadrosuna atanabilmek için; bu Kanun kapsamında yükseköğretim

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

kurumları adına yurt dışına gönderilmiş olma, yurt dışında doktora öğrenimini başarıyla tamamlama ve adına öğrenim gördüğü yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılama şartları aranmaktadır.

Bu durumda, yurt dışında doktora öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere öğretim görevlisi kadrosuna ataması yapılanlar ile bu fıkranın yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa ataması yapılacak olanların doktor öğretim üyesi kadrosuna atanabilmek için Kanun'da aranan şartlar bakımından hukuksal olarak eşit statüde oldukları sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla, söz konusu düzenlemenin ilk defa ataması yapılacak olanlara uygulanıp, halihazırda öğretim görevlisi olarak görev yapanlara uygulanmamasının Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edeceği açıktır.

Bu itibarla, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrasının yürürlüğe girmesinden önce mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere öğretim görevlisi kadrosuna ataması yapılan davacıların, atama kriterlerini karşılayıp karşılamadığının tespit edilerek, doktor öğretim üyesi kadrosuna atanıp atanamayacaklarının değerlendirilmesi gerekirken, 1416 sayılı Kanun'a eklenen 6. fıkra hükmünden yararlanamayacakları gerekçesiyle başvurularının reddedilmesine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

III-SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle; Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 31/03/2022 tarih ve E:2022/51, K:2022/525 sayılı kararı doğrultusunda giderilmesine, kesin olarak, 12/04/2023 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
	Üye	Üye	Üye	

KARŞI OY

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

X- 03/06/2021 tarih ve 7326 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkrada, bu Kanun uyarınca yükseköğretim kurumları adına yurt dışına gönderilenlerden doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına, atama kriterlerini sağlamamaları halinde ise öğretim görevlisi kadrolarına atamasının yapılacağı belirtilmiştir.

Anılan fıkranın gerekçesinde ise, "*Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Görmek Üzere Gönderilecek Öğrencileri Seçme ve Yerleştirme (YLSY) Kılavuzlarında (2014 yılı ve sonrası) mağduriyete ve tartışmaya yol açmamak amacıyla yükseköğretim kurumları adına öğrenim görmeye hak kazanan adayların, mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarının ilgili kadrolarına atanabilmek için 'doktora öğrenimlerini tamamlamaları' şartına özellikle dikkat çekilmiştir. Bugün Ülkemizde, kendi imkân ve çabalarıyla yüksek lisans ve doktorasını bitirip öğretim görevlisi ve/veya öğretim üyesi kadrolarına atanmayı bekleyen azımsanamayacak kadar doktoralı adayımız bulunmaktadır. Dolayısıyla sadece yüksek lisans eğitimini tamamlayıp doktorasını bitirmeden dönen adayların, cari usul (ALES, yabancı dil puanı, diploma notu, bilim sınavı) dışında, doktoralı adayların da önüne geçirilerek adına gittikleri yükseköğretim kurumun kadrolarına atanmaları akademik yeterlilikler, sosyal adalet ve fırsat eşitliği bakımından doğru değildir. Bu nedenle, önergeyle yükseköğretim kurumları adına gidip ancak doktora öğrenimlerini başarıyla tamamlayanlara yurda döndüklerinde adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumunun atama kriterlerini karşılamaları şartıyla doktor öğretim üyesi kadrolarına veya öğretim görevlisi kadrolarına atanma imkânı verilmektedir.*" açıklamasına yer verilmiştir.

Anılan düzenleme ve gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde; yüksek lisans ve doktora yapmak üzere 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışına gönderilip de sadece yüksek lisans eğitimini tamamlayıp doktorasını bitirmeden dönenlerin, adına gittikleri yükseköğretim kurumunun kadrolarına atandıklarının görülmesi üzerine bu hususun önüne geçilmesi amacıyla düzenleme yapıldığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu düzenlemenin amacı dikkate alındığında, bu düzenlemenin bundan sonra sadece doktora derecesiyle atama yapılacağına ilişkin ileriye dönük bir düzenleme olduğu, daha önceki atamalara ilişkin bir düzenleme olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Ayrıca, "Kanunların geriye yürümezliği ilkesi" uyarınca, kanunların ayırksı durumlar ve özel istisna getirilen haller dışında yürürlük tarihinden sonraki olay, işlem ve eylemlere uygulanmak üzere çıkarıldığı, kanun koyucu tarafından çıkarılan kanunun geriye yürümeyeceği hususunda ayrıca bir düzenleme yapılmasının beklenemeyeceği, aksine geriye yönelik uygulanması iradesi var ise, bu hususun kanunla ayrıca düzenlemesi gerektiği, bu yönde bir düzenleme yapılmamışsa, yorum yoluyla kanunun geriye yönelik uygulanmasına imkan bulunmadığı tartışmasızdır.

Her ne kadar, 1416 sayılı Kanun'un Geçici 3. maddesinde, 21. madde hükümlerinden,

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2023/16

Karar No : 2023/13

yurt dışına eğitim amacıyla gönderilenlerden öğrenimlerini tamamlayıp mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmeye başlayanlar ile hâlen yurt dışında eğitimlerine devam edenlerin de yararlandırılacağı belirtilmekte ise de, söz konusu maddenin 6528 sayılı Kanun ile 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinde yapılan değişikliklere yönelik olması nedeniyle, 7326 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesine eklenen 6. fıkra hükümleri için uygulanamayacağı açıktır.

Bu durumda, 1416 sayılı Kanun'un 21. maddesinin 6. fıkrasının yürürlüğe girmesinden önce mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere öğretim görevlisi kadrosuna atananların bu fıkradan yararlanarak doktor öğretim üyesi kadrolarına atanmalarına hukuken olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, davanın reddi yolundaki Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 27/04/2022 tarih ve E:2022/775, K:2022/973 sayılı kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

